

LIDERSTVO

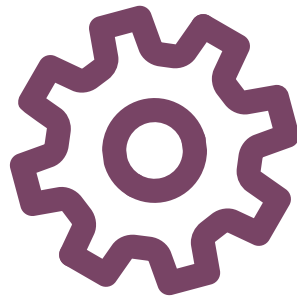
Jačanje leaderskih vještina u radu u lokalnoj zajednici

administracija
pitanja
građanke
planiranje
Hercegovina
menadžerica
dominacija
učesće
uspješan
budžetiranje
javnost
analiza
problem
mediji
mogućnosti
rod
dosljednost
osnaživanje
savjeti
uzroci
znanje
autoritet
pravila
pravu
Priručnik
zakon
općine
usavršavanje
društvo
kontekst
komunikacija
rad
temelj
pravila
perspektiva
budžet
učenje
lider
inkluzija
vježbe
primjeri
liderstvo
odgovornost
kampa
nemoć
kvalitet
posljedice
struktura
prioriteti
zagovaranje
uticaj
vještine
karizma
profiliranje
menadžer
mjeritelj
principijelnost
izvor
građani
život
moć
informacije
aktivne
stil
interes
izbori
proces
plan
izgradnja
akcija
definicije
etika
BiH
saradnja
potrebe
gender
politika
Bosna
tehnike
odlučivanje
vođenje
zajednica
ravnopravnost
uspješna
stranke
pregovaranje
spособnost
organizacija

LIDERSTVO

Jačanje liderskih vještina u radu u lokalnoj zajednici

Izdavač:
TPO Fondacija
Vilsonovo šetalište 10
71000 Sarajevo
Bosna and Hercegovina
www.tpo.ba

Za izdavača:
dr Zilka Spahić-Šiljak

Urednica:
Emina Abrahamsdotter

Autorice:
Besima Borić, Jasminka Borković, Emina Abrahamsdotter, Radmila Žigić, Jasmina Čaušević

Lektura:
Adisa Crnorvšanin

Dizajn:
Šejla Dizdarević

Tiraž:
200

Mjesto:
Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Datum:
Novembra 2012.

Ovu publikaciju finansijski podržava Američka ambasada u Bosni i Hercegovini. Stavovi i mišljenja izneseni u ovoj publikaciji ne odražavaju zvanične stavove Americke ambasade u Sarajevu.

SADRŽAJ

PREDGOVOR	8	Planiranje komunikacije	38
DIO 1. KONTEKST	11	Odnosi s javnošću	38
POLITIČKO-ADMINISTRATIVNA STRUKTURA U BOSNI I HERCEGOVINI	12	Zagovaranje i pregovaranje	41
Prošetajmo historijom	12	Vođenje političke kampanje	44
Današnja Bosna i Hercegovina	12	Tehnike dominacije u komunikaciji	45
MOGUĆNOSTI DJELOVANJA U LOKALNOJ ZAJEDNICI	14	LIDERSTVO I RODNA RAVNOPRAVNOST	48
Šta treba da znamo o lokalnoj zajednici?	14	Koncepti roda i spola	48
Najčešća pitanja od interesa za građane/ke	14	Ljudska prava žena	49
Mogućnosti uticaja i saradnje sa civilnim društvom	15	Žene u javnom životu u BiH u proteklih sto godina	50
Mogućnosti djelovanja kroz političke stranke	16	Zašto je dobro da žene učestvuju u javnom životu?	52
Političke stranke i učešće u vlasti	16	Šta kao lideri ili liderice možemo uraditi na postizanju rodne ravnopravnosti?	53
Kako su organizirane političke stranke?	17	Budžetski procesi i rodno osjetljiva budžetiranja: entitetski i lokalni nivo	53
Stranke i izbori	17	Šta je rodno/gender budžetiranje	55
DIO 2. LIDERSTVO	21	Kako da napravite rodni budžet u svojoj lokalnoj zajednici?	56
O LIDERSTVU	22	Prvi korak je identifikovanje potreba	56
Definicija liderstva	22	Sociodemografska analiza lokalne zajednice iz rodnog ugla	57
Stilovi lidera	23	Analiza budžeta	58
Multidisciplinarni aspekt liderstva	24	Mjere pozitivne diskriminacije: Kvote u Izbornom zakonu	60
Tipovi lidera	27	DIO 3. PRAKTIČNE VJEŽBE	63
Etika liderstva	29	Vježba 1. Izbor narodnih predstavnika/ca u lokalnoj zajednici	64
Učenje i liderstvo	30	Vježba 2. Oblici neposrednog učešća građana i građanki u odlučivanju	64
Nauči postati uspješan/a lider/ica: Praktični savjeti	32	Vježba 3. Javna rasprava na Zboru građana o održavanju referenduma	65
Kvalitete koje lider/ica mora posjedovati	32	Vježba 4. Saradnja sa civilnim društvom	65
Lider/ca-menadžer/ca kao igrač polke	34	Vježba 5. Ženska i muška priča	66
Što još treba znati?	34	Vježba 6. Kako prepoznati lidera/cu?	67
LIDERSTVO I KOMUNIKACIJA	36	Vježba 7. Lideri sa visokim IQ i nižim EI i obrnuto	67
Uvod	36	Vježba 8. Tipovi lidera	68
Zašto su komunikacijske sposobnosti važne?	36		
Uspješna komunikacija	37		

Vježba 9. Uloga lidera i menadžera	69	Vježba 20. Plan kampanje	78
Vježba 10. Profili ličnosti	70	Vježba 21. Kako mediji i zakoni krše ženska ljudska prava	79
Vježba 11. Kontinuirano usavršavanje u funkciji liderstva	71	Vježba 22. Žene u liderskim pozicijama	79
Vježba 12. Odnos lider i saradnici	71	Vježba 23. Zašto je opasno stečena prava uzimati «zdravo za gotovo»?	80
Vježba 13. Komunikacijski test	72	Vježba 24. Čitanje budžeta	80
Vježba 14: Komunikacijski problem – uzroci i posljedice	73	Vježba 25. Moja budžetska «akcija»	81
Vježba 15: Peer feedback	74	Vježba 26. Rad koji ne vidimo	81
Vježba 16: Obrazac za komunikacijski plan	74	Vježba 27. Moji prioriteti	82
Vježba 17: Pitanje saopštenja za javnost	75	Vježba 28. Šta znamo o donošenju budžeta?	82
Vježba 18. Prepoznavanje izvora moći	76	Vježba 29. Ženski i muški poslovi	82
Vježba 19. Osjećaj moći i nemoći	77		

PREDGOVOR

Ovaj Priručnik nastao je u okviru Projekta “Rodno inkluzivne zajednice u BiH” koji TPO Fondacija Sarajevo implementira u saradnji sa dvije partnerske organizacije: “Lara” Bijeljina i “Li-Woman” Livno, a uz finansijsku potporu Američke ambasade u Sarajevu.

Cilj projekta je osnaživanje žena u lokalnim zajednicama, da postanu aktivne građanke i liderice koje će zagovarati izgradnju rodno uključivih i rodno osjetljivih politika djelovanja. Na temelju Analize Rodno osjetljive zajednice (<http://www.tpo.ba/bos/publikac.htm>) koja je provedena u prvom dijelu Projekta pokazalo se, da od 400 ispitanika/ca (uposlenici/e u općinama, vijećnici općinskih vijeća/skupština i predstavnici političkih partija u vlasti) u osam općina na području Livanjskog kantona i Regije Bijeljina, rodnu ravnopravnost uglavnom shvaćaju kao jednak broj žena i muškaraca na određenim mjestima u lokalnim zajednicama. To, dakako, ne može biti jedini indikator rodne ravnopravnosti, jer Gender akcioni plan BiH (GAP, str. 45) pojašnjava na temelju brojnih međunarodnih i evropskih dokumenata važnost ravnopravnog učešća žena u svim oblastima života, uključujući i učešće u kreiranju politika djelovanja na svima nivoima vlasti.

Lokalni nivo vlasti izuzetno je važan, jer se na tom nivou kreiraju politke bitne za svakodnevni život lokalne zajednice, te je stoga važno, da u tome ravnopravno s muškarcima sudjeluju i žene, kako bi u konačnici te zajednice bile po mjeri oba spola. TPO Fondacija Sarajevo stoga je pažnju usmjerila na lokalne zajednice i izgradnju liderskih kapaciteta žena, ali i muškaraca u cilju senzibiliziranja i jednih i drugih za rodno osjetljive politike djelovanja, te vještine i znanja potrebna u profiliranju budućih liderica i lidera.

Tim ekspertica koje su pripremale ovaj Priručnik pod uredničkim vođstvom Emine Abrahamsdotter (Besima Borić, Radmila Žigić, Jasminka Borković i Jasmina Čaušević) u okvirima projektnih ciljeva nastojale su, da pripreme materijal koji će biti pristupačan korisnicima (user-friendly), i da na interaktivan način približe važne informacije i vještine potrebne liderici i lideru u lokalnoj zajednici.

U prvom dijelu Priručnika, autorica Besima Borić upoznaje lidere/ice sa političkom i administrativnom strukturom lokalne zajednice u BiH i kroz praktične primjere pokazuje, šta je potrebno znati o lokalnoj zajednici, i kako ona funkcionira, da bi se ostvarila građanska i politička prava, i na koncu, da bi se uspješno upravljalo lokalnom zajednicom. Uspješna liderica i lider moraju dobro poznavati administrativnu i političku strukturu zajednice u kojoj žele biti lideri/ice na određenim pozicijama.

U drugom dijelu Priručnika Jasminka Borković upoznaje lidere/ice sa pojmom liderstva, šta on znači, koje su osobine i karakteristike dobrog i uspješnog lidera/ice, te šta je sve potrebno znati i prakticirati, da bi se zadobio autoritet istinskog lidera/ice, jer liderstvo nije napabirčeni skup zanja i vještina, već etika, rad, i življenje tih znanja i vještina koje ljudi prepoznaju u karizmi, dosljednosti i odgovornosti osobe koja je na liderskoj poziciji. Također je za dobrog lidera/icu važno kako komunicira i koliko odgovorno koristi medije i druga sredstva komunikacije za postizanje svojih ciljeva. Informacija je moć i dobar lider/ica će uvijek nastojati biti informiran/a, ali je iznimno važno pridržavati se određenih pravila u komunikaciji i korištenju informacija, da se ne pređe prag etičnog djelovanja. Odgovornost, principijelnost i dosljednost važni su faktori pregovaranja i komuniciranja, što autorice svakako nastoje prenijeti budućim lidericama i liderima.

U trećem dijelu Radmila Žigić, Jasmina Čaušević i Besima Borić elaboriraju važna pitanje rodne ravnopravnosti i liderstva naglašavajući, da je važno da žene budu na liderskim pozicijama, jer i nakon više od pola stoljeća od usvajanje međunarodnih i evropskih normi i standarda ljudskih prava i domaćih pisanih zakona koji *de jure* garantiraju ravnopravnost, žene su još uvijek isključene i njihov doprinos

i perspektiva nisu dovoljno zastupljeni na mjestima odlučivanja i liderstva. Kako same autorice kažu: "Korištenje rodnog, građanskog i svih drugih identiteta žena koje su na liderskim pozicijama, kako iskustva rodno ravnopravnih društava pokazuju, donosi nebrojene beneficije društvu i doprinose sveukupnom razvoju države."

Jedna od važnih beneficija jeste kreiranje rodno osjetljivih budžeta na temelju stvarnih potreba žena i muškaraca, i na temelju onoga šta i jedni i drugi smatraju važnim za svoju lokalnu zajednicu.

Na kraju Priručnika urednica Emina Abrahamsdotter u saradnji sa svim autoricama pripremila je praktične vježbe koje se mogu koristiti za edukacije i treninge liderica i lidera u lokalnim zajednicama. TPO Fondacija zahvaljuje se urednici i autoricama tekstova, koje su zajedničkim radom ponudile jedinstven Priručnik za jačanje liderskih vještina.

Nadamo se, da će ovo biti podstrek, posebno mladim ženama i muškarcima, da procijene svoje sposobnosti i mogućnosti i hrabro iskorače prema liderskim pozicijama u svojim lokalnim zajednicama.

Sarajevo, oktobra 2012.

dr Zilka Spahić-Šiljak

